

DEKANS PĪTERS ONCKUĻS*

(1919. 4. VII – 1999. 20. VIII)

Dzimis Vōrkovas pogosta Mačānūs, 5 kilometrus nu Vonogim, skaistā Dubnas krostā. Tō poša goda 30. jūlī Vonogu draudzes pyrmais prāvests Ontons Šļakota jū kristēja, dūdūt Pītera vōrdu. Pēc četrīm godim – 1923. goda 4. jūlī – nūmyra tāvs. Pīteram vēl beja trejs brōli un trejs mōsas. Pyrmū izgleiteibu ūgyva vītejā Mozkurseišu skūlā, bet 1936. godā pabeidze Vonogu sešklaseiģū pamatskūlu un isastōja Leivōnu komercskūlā. Pēc tōs beigšonas beja skūlōtōjs Vonogu pamatskūlā, vuceja fiziku, kimiju un matematiku.

Laimeiģā kōrtā izaglōbe nu izsyutejuma 1941. godā, bet 1943. g. jū ūsaucē vōcu armijā, tūmār Dīvs paleidzēja izavaireit nu dinasta. Pēc Goreiģō mēinara darbeibas atjaunōšonas, sajūtis aicynōjumu, ūsastōja tymā, kas tūlaik atsaroda Aglyunā. Bet studijas turpynōt nabeja ilgi lamts, jo 1944. godā ūnōce krīvu armija.

Tai kai kleida runas, ka vōciši, atsakōpdami, ūcerējuši uzsprydzynōt Aglyunas bazneicu, tūreizejais prāvests F. Lazdāns un vēļōkais veiskups V. Zondaks ūsaroda Vonogūs, kur tymā laikā dzeivōja kleriks P. OnckuĻs, leidza atvadūt Aglyunas Dīvmōtes breinumgleznu, kuru beja ūcarāts nūģōdōt Kurmenē. Bet tī nūkļyt vairs nabeja iespējams, tōdēļ gleznu nūslēpe Vonogu bazneicā aiz oltora, kur tē nūsvēteja svātōs Annas dīnas atlaidas draudzē. Tod svātgleznu pōrvītōja uz škyuni, bet leidz 15. augustam tē otkon atsagrīze Aglyunā, kur ū pasauļja kara vātru satrauktī ticeiģi otkon varēja pīlygt sovu Mōras zemes karalīni.

Gryuši P. OnckuĻam veicēs ar studijom. Uz metropolita A. Springoviča personeiģū atbīļdeibu jū uzjēme atjaunōtajā Reigas Goreiģajā seminarā un 1948. godā ūsvēteja par diakonu. Bet 1949. goda 12. majā jys tyka arestāts, un sōcēs daudzveideigas mūceibas; sprīdums – 10 godi styngrō režīma nūmetnē. Cīsšonu maršruts beja nu Reigas uz Moskovu, Kuibiševu, Čelābinsku, Omsku, Pavlodaru un Ekibastuzu – par šū ceļōjumu varim laseit »Katōļu Dzeives« 1994. goda 7. numerī, kur publicātas dekana atmiņas. Tikai 1956. goda 21. jūnī svātō Jezupa bazneicā Reigā veiskups P. Strods jū ordinēja par prīsteri – beja pasalaimeģis nu tōlōs Sibīrijas uz dažom dīnom atbraukt pi slymōs mōtes.

Bet dreizi vīn vajadzēja dūtis atpakaļ. Tī jaunordinātais prīsters snēdze goreiģus vyngrynōjumus un pakolpōjumus ticeiģim. 1958. goda 21. majā, pēc atsagrīzšonas dzimtinē, P. OnckuĻs tyka ūcalts par prāvestu Kolupē, tod Dukstīgolā un vēļreiz Kolupē. 1974. goda 19. jūlī sekōja ūceļšona par dekanu Aglyunā. Tūreizejais veiskups, vēļōkais kardinals J. Vaivods, dūdūt svēteibu jaunajam dorba pūsmam, saceja: – Pīļneigi apsazynoju un soku, ka maņ nabeja cyta kandidata uz Aglyunu. Ceru, ka tu Aglyunu nūturēsi taidā liminī, kaidā tai jōbyut!

Tymā laikā ateisti vysim spēkim centēs Aglyunas slavu mozynōt – ūrūbežōja dīvkolpōjumus, uzlyka nasamēreigi lelus nūdūkļus, naļōve uz dīvkolpōjumim isarast

goreidznīkim utt. Aglyunā P. OnckuĻs nūkolpōja 17 godu! Daudz beja paveikts. Rūbeži beja vaļā – nōce daudz svātcelinīku nu Ukrainas, Leitovas, Boltkrīvijas. 1990. godā, apmekļjūt Romu un teikūtīs ar pāvestu Jōni Pōvulu II, tyka rysynōts vaicōjums par pāvesta viziti Latvijā.

1991. godā metropolits J. Pujats dekanu P. Onckuli pōrcēle par prāvestu Rudzātūs un Vonogūs. Tē jys sagaideja sova myuža 75. godskōrtu, kod apsveicēja vydā beja daudzas ūvārojamas goreiģōs un laiceiģōs personas, ari premjera A. Šķēles apsveikums. Dekans P. OnckuĻs tyka ūcalts par »Latvijas ceļa« gūdabīdru.

1994. godā jys sagatavōja plašu sova myuža gōjuma apcerējumu, kur atmiņu nūbeigumā roksta: »Atsaverūt uz sova myuža dīnom, asu pateiceiģs Dīvam un Jaunovai Marijai par sovom myuža dīnom. Tōs beja cīsšonu un pōrbaudejumu pyl-nas. Taču natryuka ari Dīva svēteibas. Grybātūs pīminēt vysus, kuri napōrnōce nu kara un izsyutejuma. Jī salyka uz Dīva oltora sevi, cīzdami bodu, soltumu, izmysumu un ilgōdamīs rēdzēt Latviju, tāva mōjas, sovejūs un draugus. Paļdis vysim, kuri par mani lyugušīs, un ceru, ka lyugšonōs palīkam vīnōti. Lai mums vysim paleidz Dīvs un Aglyunas Dīvmōtes svēteiba!«

Sova myuža 80. godskōrtu dekans P. OnckuĻs 1999. goda 4. jūlī sagaideja slīmeibas gultā. Smogō kaite beja atjāmue vysus fiziskūs spēkus. Un 30. augustā pīnōce Dīva aicynōjums dūtīs uz myužeibas mōjūklīm. Sāru dīvkolpōjums nūtyka Vonogu bazneicā 2. septembrī, pīsadolūt Jelgovas veiskupam A. Justam un Rēzeknes-Aglyunas diecezes veiskupam J. Buļam. Dekanu pavadeja 60 prīsteri un lēls ticeiģūs skaits. Dīvnomā svātrunu saceja veiskups J. Buļs, bet pi kopa – veiskups A. Justs, monsinjors A. Smelters un prelats J. Lapkovskīs. Dekans paglobōts Vonogu kopūs blokus mōtei. Šķērstu nese tī prīsteri, kurim jys beja paleidzējis kļyt par goreidznīkim. Pavadeitōju pulkā beja ari vaļdeibas pōrstōvi.

– Kas namīļoj cīsšonas un krystus, lai nāisadrūšynoj apgolvōt, ka mīļoj Kungu Jezu. Cīsšonu mārs ir mīlesteiba (katōļu Bazneicas doktore svātō Terezija nu Jezus Sirds).

Lai Dīva mīrs un dabasu svātlaime ir dekana Pītera Onckuļa olga myužeibā!